

Reactie van de Adviesraad Sociaal Domein (verder: ASD) op het Koersdocument Groot Merwede.
01-08-2025 Nb. Onze reactie laat zich o.i. niet vangen in een review-Excel document.

1. Algemeen.

Het Koersdocument Groot Merwede is ons inziens een heldere uiteenzetting, overzichtelijk opgemaakt vanuit diverse relevante aandachtsgebieden. Hierin is de inbreng van de bewoners/betrokkenen tijdens informatieve bijeenkomsten eerder dit jaar goed meegenomen. Zoals het Koersdocument al aan geeft komen de meeste zaken pas later, in andere fases, aan de orde. Wij volstaan nu met de aanwijzingen waarvan het ons van belang lijkt die nu alvast serieus mee te nemen. Op voorhand uiten wij onze zorg over de gewenste sociale cohesie in het gebied en doen we suggesties om de plannen daar in te versterken. De kracht van de wijk kan door het inzetten van het instrument “anders toewijzen” en door goed te kijken naar het “vragers en dragers-principe” worden versterkt.

2. Vervoer.

2.1. Openbaar vervoer.

Voorwaarde om Groot Merwede tot een succes te maken is ons inziens een optimaal openbaar vervoer en met name van een directe sneltramverbinding tussen Nieuwegein City/Antonius-ziekenhuis Nieuwegein en Antonius Leidsche Rijn, met het oog op toekomstige ontwikkelingen daar. Het enorme aantal transportbewegingen van personeel, patiënten en bezoekers, mantelzorgers die daar worden ingezet en andere zorgverleners kan niet via de snelweg. Congestie daar levert no show in de ziekenhuis en onevenredige hoge zorgkosten, extra vervuiling en tot frustratie leidende autokilometers, parkeerkosten/problemen, kostbaar tijdverlies.

Werknemers, wonend in Nieuwegein, die dagelijks met fileleed geconfronteerd worden, haken mogelijk af. De ziekenhuizen kunnen zich dat niet permitteren. Het vermindert de toegankelijkheid van het Antonius voor de hele regio en dit conflicteert met de uitgangspunten van goede zorg. Vervoer met de bus lost het niet op, de route via Utrecht Centraal ook niet. Een rechtstreekse sneltramverbinding dus via Galecop en Rijnenburg (met toekomstige woningbouw groeit het aantal verkeersbewegingen daar nog verder) tussen beide vestigingen en City.

De indruk bestaat dat Utrecht al heeft aangegeven dat die extra verbinding onbetaalbaar wordt en dat die er dus niet gaat komen. Het is onze vaste overtuiging dat we in vele opzichten spijt zullen gaan krijgen van die mogelijke omissie.

2.2. Autoluw.

Binnen Groot Merwede hebben we onze bedenkingen over het autoluw bouwen. Ouderen, vaker slecht ter been, maar ook hun mantelzorgers en zorgverleners moeten ook van een OV-punt hun huis kunnen bereiken. Straten vol ontheffingsbordjes en oplopende parkeerkosten kunnen niet de bedoeling zijn en de zorg voor een waterbedeffect van parkeerproblemen maakt die nieuwe wijk niet aantrekkelijker. Wellicht moet er nog eens gekeken worden naar de parkeernorm.

STOMP is een mooi uitgangspunt maar om verder te komen dan wensdenken moet er vooral naar MAAS, Mobility as a Service, waarnaar in andere landen, steden en regio's, ook op Europees niveau al onderzoek is gedaan, nog indringend gekeken worden. Geen isolement maar verbinding.

3. Wonen en werk.

De plannen voor de woningbouw lijken niet geheel in lijn met de Woonvisie van Nieuwegein. Er moet nog goed gekeken worden naar de demografische ontwikkelingen en we pleiten er voor hierbij meer rekening te houden met de problemen rond de dubbele vergrijzing waar we in de Stad mee te maken hebben. Daar waar –ook in het programma NPLV- het belang van draagkracht wordt benadrukt teneinde de sociale cohesie in de wijken te optimaliseren lijken de ambities in het woonprogramma daaraan onvoldoende recht te doen. In de combinatie van 2/3 betaalbaar en daarbinnen nog doelgroepenbeleid, in combinatie met te veel hoogbouw, zien we de leefbaarheid zich bepaald niet

optimaal ontwikkelen. We moeten kansen durven te zien en te benutten, zelfs al zou dat betekenen dat er iets minder woningen gerealiseerd kunnen worden.

Eerder zien we meer kansen in de bouw van ruimere woningen van minimaal 80 m², die nodig zijn om de doorstroming op gang te brengen. Downsizen is mooi maar inwoners verleiden te verhuizen lukt niet als je van 125 naar 50 m² moet. Creatiever toepassingen in diverse woonvormen voor ouderen, zoals knarrenhofjes of varianten op geclusterd wonen voor ouderen in kleine gemeenschappen zou –met name ook op Liesbosch-West- fraai en doeltreffend kunnen worden ingepast. Woontorens bieden geen ontmoeting maar dragen het risico van sociale vervuiling en eenzaamheid. Afbouwen in terrassenvorm misschien, lagere woonvormen met ontmoetingsruimten bieden betere kansen voor een sterke sociale samenhang in de wijk.

Daarbij pleiten we voor woningbouw in de middenhuur voor een specifieke doelgroep: de werknemers in de zorg, voor het ziekenhuis, de politie, onderwijs en opleidingen. Centraal gelegen tussen de toekomstige ziekenhuislocaties, mét de mogelijke kruisbestuiving binnen de woongemeenschappen, een betere uitgangspositie voor de menselijke kracht in de wijk. Voor deze doelgroepen zou dan wel een voorrangregeling met goede spelregels moeten worden ingezet. Bouwen voor expats is niet bevorderend voor een sterk gemeenschapsgevoel op langere termijn. Bijkomend voordeel van een dergelijke regeling is dat we voor de beroepen die we in onze stad nodig hebben ook een bijbehorende woonplek kunnen bieden, zodat we makkelijker personeel kunnen werven en behouden. Wonen kan niet zonder werk, betrek het MKB bij de plannen.

4. Milieu, sport en beweging.

Het ondervangen van de risico's die beschreven zijn m.b.t. geluid en fijnstof door de norm te verlagen vinden we een weinig realistisch scenario. Praktisch (rechtszaken) onhaalbaar ook. Wel hebben we er vertrouwen in dat er in de loop van het komende decennium oplossingen gevonden zullen worden om in voldoende energie te voorzien. Bewegingen in die richting worden nu al volop gemaakt, aan de netcongestie wordt gewerkt.

De waterhuishouding stelt de ontwikkeling voor extra problemen, daar zal indringend extra onderzoek nodig zijn. De woningen in het oostelijk gebied mogen niet onder water komen. De sportvelden, die noodgedwongen naar het westen moeten verhuizen, dan wel? De ervaring heeft overigens aangetoond dat een betaalbare aanleg van sportvelden pittige eisen stelt aan de kwaliteit van de ondergrond. Wij betwijfelen of daar voldoende rekening mee is gehouden. Daar komt bij dat de verplaatsing van de sportaccommodaties ook een fors aandeel kapitaalvernietiging met zich mee brengt en dat ook waterberging nog een aandachtspunt van zorg is.

Voor de leefbaarheid van de wijk zijn er prima plannen voor sport en beweging. Er is ook sprake van ruimte voor evenementen. Wellicht zit daar een onnodige dubbeling omdat als algemene voorziening van de stad al een evenemententerrein in Parkhout gepland is. Overigens lijkt het ons voor natuur en milieu beduidend beter een evenemententerrein te plannen in Groot Merwede dan in Parkhout, maar dat zijn politieke beslissingen.

5. Werkgelegenheid en scholen / opleidingen.

We onderschrijven de plannen en voegen daar graag een tweetal suggesties aan toe.

- Toevoeging van faciliteiten voor een goed, spraakmakend opleidingsinstituut voor zorg-gerelateerde banen trekt mogelijk werknemers aan die de regio nodig heeft en zet de regio sterker en positief in beeld.
- Er is misschien een kans de gewenste nieuwe vestiging voor WerkwIJS in Liesbos-West te realiseren met een breder aanbod/voorzieningen niveau.

6. Voortgang.

De ASD stelt het enorm op prijs in het nadenken over de plannen meegenomen te zijn en we blijven graag meedenken in de verdere ontwikkeling van de plannen.